

2022 - Het op één na beste jaar ooit in de regio!

Opvallend ontbrekende soorten en opvallende nieuwkomers

Gaan we het jaar 2020 ooit nog overtreffen? Het jaar dat iedereen thuis moest werken vanwege Corona en dat 'thuis werken' wellicht ook regelmatig buiten gebeurde. Het jaar dat we 12 soorten meer op de jaarlijst konden noteren (282 soorten) dan gemiddeld per jaar sinds 2000 (gemiddeld: 270 soorten). We kwamen in 2022 in ieder geval meer in de buurt dan ooit. Met een totaal van 277 waargenomen vogelsoorten was het de op één na beste jaarlijst voor onze regio ooit!

■ Lars Buckx

Het jaar 2022 begon goed, want reeds in april konden we een nieuwe regio-soort welkom heten. Een **Alpenheggenmus** verscheen op een moshelling in de Kennemerduinen! Helaas was de vogel al snel weer verdwenen en niet twitchbaar voor de vele toegesnelde vogelaars. De Alpenheggenmus brengt het totaal aantal waargenomen vogelsoorten in de regio Zuid-Kennemerland op 384 vogelsoorten.

Waar veel twitchers met de Alpenheggenmus pech hadden, kon er recent toch een 'armchair-tick' worden bijgeschreven. De Braamsluiper die afgelopen winter in Overveen verbleef bleek, op basis van mtDNA uit verzamelde poepresten, een **Siberische Braamsluiper** (*Sylvia althaea blythi*)! Na, op mtDNA-bewezen, vangsten van deze soort in 2012 en 2013 op Vogelringstation Van Lennep, was dit de eerste veldwaarneming van een zeker Siberische Braamsluiper in onze regio. Wel zijn er al verschillende vermoedelijke gevallen van deze soort geweest, maar de soort komt voorlopig enkel met verzameld DNA in aanmerking voor aanvaarding door de CDNA (Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna). 'Poepscheppen' is tegenwoordig het nieuwe documenteren van je waarneming! Overigens

wordt de Siberische Braamsluiper als een ondersoort van de **Humes Braamsluiper** (*Sylvia althaea*) gezien en staat de vogel dus als zodanig op de jaarlijst van 2022 (en ook 2021). Een ingewikkeld stukje determinatie.

Gelukkig gaat de determinatie bij ganzen een stuk makkelijker. De **Roodhalsgans** was afgelopen jaar terug van weggeweest. De laatste waarneming van deze soort was in 2018, op precies dezelfde plek als waar er afgelopen jaar één opdook: in een groep Kolganzen langs de Bekslaan in Vogelenzang. Na twee jaar mét een **Zwarte Rotgans** moesten we het dit jaar doen met een vogel met een kwekersring in de Inlaagpolder. De soort ontbreekt dus op de regiolijs waar enkel inheemse vogels op worden genoteerd. Ook een **Witbuikrotgans** bij het Landje van Gruijters bleek een witte kwekersring om zijn poot te hebben. Er waren wel drie waarnemingen van langstreckende Witbuikrotganzen in het voorjaar, waardoor de soort alsnog op de jaarlijst staat.

Met één waarneming in het voorjaar staat de **Vale Gier** weer op de regiolijs. Na een afwezigheid van drie jaar kon-

den we in 2022 ook weer de **Ruigpoot-
buizerd** afvinken. Na een late voor-
jaarswaarneming in mei, dook er ook in
het najaar een exemplaar op in de Am-
sterdamse Waterleidingduinen. In het-
zelfde gebied konden we in het najaar
ook genieten van verschillende **Rood-
pootvalken**. Een soort die de afgelopen
twee jaar op de jaarlijst ontbrak.

Dat de **Steppekiekendief** de **Grauwe
Kiekendief** heeft ingehaald qua waarnemingen bleek afgelopen jaar opnieuw. De Grauwe Kiekendief bleef steken op één waarneming terwijl er van de Steppekiekendief minimaal zes individuen in onze regio werden waargenomen.

De zeevogels hebben een klap gehad

door de vogelgriep. Dat bleek het sterkst bij de **Middelste Jager** waarvan er slechts vier waarnemingen in de regio waren in 2022! De soort bleek zelfs zeldzamer dan de **Kleinste Jager**, waarvan minimaal zeven individuen werden waargenomen in het najaar. Ook de **Grote Jager** was een zeldzaamheid met slechts drie voorjaars- en drie najaarswaarnemingen.

De **Vale Pijlstormvogel** en het **Stormvogeltje** ontbraken beiden op de soortenlijst, maar dat is regelmatig het geval. De **Vorkstaartmeeuw** staat vaak wel op de jaarlijst, maar ook die ontbrak in 2022!

Dat we zowel een **Witwangstern** als een **Witvleugelstern** op de jaarlijst konden

GRASZANGER Strandvlakte Zuidpier, IJmuiden. Foto: Arnoud B. van den Berg

noteren is sinds 2000 nooit gelukt, en wellicht daarvoor ook niet. Toch was het in 2022 het geval, met een Witwangstern die in het voorjaar in Schalkwijk foerageerde en een Witvleugelstern die in het najaar op de Zuidpier van IJmuiden werd gefotografeerd.

Het **Kleinst Waterhoen** was vier jaar geleden nog een nieuwe regiosoort, maar in de afgelopen vier jaar ontbrak de soort enkel in 2021 op de jaarlijst. Ook afgelopen jaar was er weer een waarneming van een Kleinst Waterhoen in de Kennemerduinen. De soort rukt op en de kans om er één in de regio te zien wordt steeds groter, al blijft de kans het grootst om 'm enkel te horen. De **Kwartelkoning** liet het wel afweten op de jaarlijst, daar gaat het helaas erg slecht mee.

De **Griël** kunnen we gemiddeld om het jaar op de jaarlijst noteren, want sinds 2010 staat deze soort zes maal op de jaarlijst. In 2022 waren er zelfs twee waarnemingen: in de Hekslootpolder en nabij Schiphol. De **Zwarte Ibis** is een stukje zeldzamer, met slechts twee waarnemingen sinds 2014, maar ook van deze soort waren er afgelopen jaar twee waarnemingen.

In 2020 en 2021 ontbrak de **Bonte Kraai** voor het eerst sinds mensenheugenis op de jaarlijst van regio Zuid-Kennemerland. Deze voormalig algemene wintergast blijft door de klimaatopwarming en de milde winters steeds vaker in het noorden en oosten van Europa hangen. Na twee jaar afwezigheid konden we in 2022 weer een Bonte Kraai verwelkomen in onze regio. Opmerkelijk genoeg (voor een wintergast) verbleef de vogel in de maand juni enkele dagen bij ingang Duin en Kruidberg. Eerder in het jaar was er ook al een langsvliegende vogel bij Bloemendaal aan Zee gezien.

GRASZANGER Strandvlakte Zuidpier, IJmuiden.
Foto: Arnoud B. van den Berg

Tot nu toe ontbrak de **Zomertortel** nog geen enkele keer op de jaarlijst, maar het wordt wel elk jaar spannender. In 2022 was er slechts één waarneming van een vogel die werd gefotografeerd in de Afrikahaven, op de rand van de regiogrens. Voor de **Ortolaan** geldt een vergelijkbaar verhaal, met slechts één waarneming van een overtrekkende vogel op Parnassia. Dat er ook van de **Zwarte Ooievaar** slechts één waarneming was afgelopen jaar is opmerkelijker te noemen, al ontbrak de soort in 2021 nog op de jaarlijst.

Drie soorten die op het nippertje dus toch op de jaarlijst van 2022 zijn gekomen.

De influx van **Vale Gierzwaluwen** in Nederland ging onze regio ook niet voorbij. Zeker vijf individuen werden eind oktober in de duinstreek waargenomen. Met slechts twee eerdere aanvaarde gevallen is het pas het derde jaar dat we deze zeldzaamheid op de jaarlijst kunnen noteren. Ook van de **Scharrelaar** is het pas de derde keer dat deze kleurrijke verschijning op de

jaarlijst staat, na waarnemingen in 1982 en 2015.

Waar we zeker zes **Siberische Boom-
piepers** konden opnemen afgelopen
najaar, ontbrak de **Roodkeelpieper** op
de lijst. Dat we een jaar lang geen Rood-
keelpieper konden noteren in de regio
gebeurde pas twee keer eerder sinds
2000. Wél kunnen we de **Citroen-
kwikstaart** op de jaarlijst noteren, voor
de derde keer in de geschiedenis (eerde-
re waarnemingen in 2017 en 2020).

Verschillende zogeheten 'biscuit-
spreeuwen' (**Spreeuwen** met een kleu-
rafwijking) maakten het nog even span-
nend, maar een echte **Roze Spreeuw**
werd er niet waargenomen in 2022 in
de regio. Ondanks verschillende over-
trekkende gorzen spec. (met 'tikkende'
roepjes) over de duinen in het najaar
kwam ook de **Bosgors** niet op de jaar-
lijst, waar we van de **Dwerggors** wel
verschillende exemplaren konden note-
ren.

Met wat hulp van Vogelringstation Van
Lennep konden we de **Noordse Nachte-
gaal** afgelopen jaar weer op de jaarlijst
zetten. Een mogelijke veldwaarneming
kon helaas niet voldoende gedocumen-
teerd worden. Van de **Struikrietzanger**
was er slechts één vangst, tegen twee
veldwaarnemingen in zowel het voor-
jaar als het najaar. Qua Siberische zan-
gers viel het wel tegen in de regio. De
Bladkoningen deden het, na een dipje
in 2021, vorig jaar wel weer erg goed,
maar gedocumenteerde waarnemingen
van **Pallas Boszanger**, **Bruine Boszan-
ger**, **Raddes Boszanger** en **Kleine Vlie-
genvanger** bleven uit. Na verschillende
jaren regelmatig zingende vogels in de
polder van Spaarnwoude bleef in 2022
ook een waarneming van een **Orpheus-
spotvogel** uit.

De meest bijzondere zanger was de

Graszanger die afgelopen najaar op-
dook in 'het Ortolaantje', het nieuwe
duingebied aan de voet van de Zuidpier
van IJmuiden. Deze soort kent ups en
downs in Nederland en werd voor het
laatst in 2008 binnen de regiogrenzen
waargenomen.

Met deze leuke waarnemingen en op-
vallende ontbrekende soorten kwamen
we in 2022 dus op een totaal van 277
vogelsoorten. Een erg goed jaar voor de
regio, met zeven soorten meer dan ge-
middeld!

Regiojaarrecord

Het lukte Han Buckx, voor het derde
jaar op rij, om het regiojaarrecord (aan-
tal waargenomen soorten in onze regio
in één kalenderjaar) weer scherper te
zetten. In 2020 werd het regiojaarre-
cord door hem verbroken en op 247
soorten gezet. In 2021 kwam daar een
soort bij en afgelopen jaar bereikte hij
de grens van 250 waargenomen soor-
ten!

Blik op 2023

Gaan we de Zomertortel nog waarne-
men in 2023 en lukt het ook dit jaar
weer om een nieuwe soort voor de regio-
lijst te ontdekken? Ik ben heel be-
nieuwd! Veel vogelplezier in 2023!